

B. D. Poppen

Transcriptie van de

Instructie voor de bezorgers en anstekers der lampen, dezer Stadts Lanteerns.

In vroeger eeuwen was er nog geen straatverlichting. Mensen die 's avonds de straat op moesten, waren verplicht een kaarslantaarn bij zich te dragen.

In 1663 vond de Amsterdammer Jan van der Heyden een lantaarn uit, die voorzien was van een door hem ontworpen oliebrander. Deze brander bestond uit een reservoir met een gesloten en een open gedeelte, verbonden met een tuit met daarin een lemmetpijpje en een pit.

Het was een van koper vervaardigde lantaarn, voorzien van vier ruiten, waarvan er één open kon. Hierin was een luikje aangebracht, waardoor de lamp kon worden aangestoken. Het deurtje werd tevens gebruikt om de lamp schoon te maken en van olie te voorzien.

De lamp had een hoogte van bijna zestig centimeter en er bovenop zat een losse zogenaamde buitensnuiver, een schoorsteentje, die de rook van de lampenpit aan alle zijde uitliet.

Jan van der Heyden had ook uitgezocht welke olie moest worden gebruikt, namelijk die vervaardigd was uit Zeeuws zaad. De lampolie bestond uit een mengsel van $\frac{2}{3}$ raapolie (plantaardige olie, afkomstig van raapzaad) en $\frac{1}{3}$ lijnolie (lijnzaadolie of lijnolie; plantaardige olie van de zaden van olievlas. De olie werd gemaakt (geslagen) in oliemolens. De pit of lemmet bestond uit dik gedraaid katoen.

De lantaarn werd geplaatst op een vierkante paal van eikenhout, die een dikte had van zes duim, is vijftien centimeter. De paal had een lengte van twaalf voet, is ongeveer drie-en-een-halve meter.

Aan de bovenzijde zat een plint om de lantaarn vast te maken. Onder deze plint waren luchtgaten geboord. De lantaarn werd ook wel als gevellantaarn uitgevoerd en dan geplaatst op een houten wand-arm met een uitslag van ongeveer één meter lengte.

In 1669 werd begonnen met het aanleggen van straatlantaarns en in 1682 stonden er 2380 lantaarns in Amsterdam.

Het voorbeeld werd door meerdere steden overgenomen en zelfs in de Duitse steden Berlijn, Keulen en Leipzig. Ook op het Japanse schiereiland Deshima, waar de Hollandse handelsenclave was gevestigd, werd de lantaarn eveneens geplaatst.

In 1681 werden de eerste, door Jan van der Heijden ontwikkelde lantaarns, in de stad **Groningen** geplaatst.

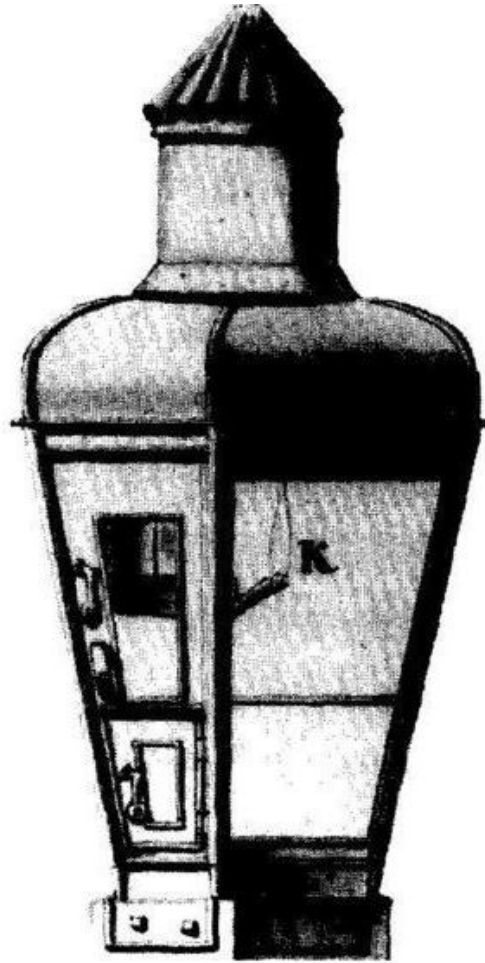
In 1840 werden in Amsterdam 150 oude met raapolie gestookte lantaarns vervangen door gaslantaarns. In 1846 volgde de vervanging van de overige olielampen.

Lantaarnopsteker, lantaarnaansteker, lampbezorger of lantaarnvuller

Voor het onderhoud van de lantaarns en het bijvullen van de olie, zorgden de lampbezorgers. Daarnaast zorgden ze dat de pitten op orde waren, hielden ze de lampen schoon en voerden ze reparaties uit.

Volgens een jaarlijks vastgelegd tijdschema maakte de aansteker 's avonds een ronde langs de lantaarns en stak ze aan. Na het aansteken moest hij nog eens de ronde in zijn wijk lopen, om te controleren of alle lampen wel brandden.

Degene die dit beroep uitoefende moest zelf zorgen voor een ladder, die hij voorzichtig tegen de paal moest zetten. Op alles werd door speciale controleurs een controle uitgevoerd, en als iets niet in orde werd bevonden, wachtte hen een boete.



Tekening van de olielamp van Jan van der Heyden, uit zijn “Berigt rakende de stads lantarens”, een handschrift van 1682. (Gemeentearchief Amsterdam)



Jan van der Heyden werd op 5 maart 1637 in Gorinchem geboren en is op 28 maart 1712 op 75-jarige leeftijd te Amsterdam overleden.

Hij was een Noord-Nederlands schilder, tekenaar, etser en uitvinder. Hij is vooral bekend vanwege zijn vele stadsgezichten en als uitvinder van een verbeterde brandspuit en straatlantaarn.

Het is Jan van der Heyden geweest die als uitvinder niet alleen het vuur wist te blussen, doch ook een zodanige straatverlichting uitvond, dat zij een behoorlijk licht kon verspreiden.

Portret van Jan van der Heiden.



Replica van de originele Jan van der Heyden lantaarn, met olielamp.

Een product van De Nood B.V. te Middelburg, een bedrijf waar vele historische lantaarns en andere sfeerverhogende verlichting van hoge kwaliteit worden geproduceerd.

(foto De Nood B.V.)

Het model 'Jan van der Heyden' is door DE NOOD gereconstrueerd aan de hand van een bewaard gebleven historisch modellenboek en een origineel model van de lamp.



Te Amsterdam staan bij het Noord-Zuidhollands Koffiehuis bij het Stationsplein en op de Magere Brug, op het Amstelveld replica's van de lantaarns.



*De Jan van der Heyden lantaarns op de Magere Brug te Amsterdam.
(foto: DE NOOD B.V.)*

INSTRUCTIE
VOOR DE
BEZORGERS
EN
ANSTEKERS
DER LAMPEN,
DEZER
STADTS LANTEERNS.



TE GRONINGEN,

By GESINA ELAMA, Ordinaris Stadts
Boekdrukkerfche. 1732.

Instructie voor de bezorgers en anstekers der lampen, dezer Stadts Lanteerns.

Te Groningen, By Gesina Elama, Ordinaris Stadts Boekdrukkersche. 1732.

Borgemeesteren ende Raadt in Groningen doen te weten

Dat Wy gehoord hebbende het Rapport van de E. E. Heer Borgemeester Laman, en zijn Edelheits Heeren Assessoren, ingevolge Resolutie van den 10. Marty 1731. gecommitteert zijnde geweest / om de Ordonnantie voor de Besorgers en Anstekers der Lampen te revideren ende te corrigeren, daar op na gedane Examinatie ende Deliberatie, hebben goetgevonden navolgende Ordonnantie te statuieren, gelijk Wy ordonneren ende statuieren mits desen.

Instructie voor de bezorgers en anstekers der lampen.

I.

De Bezorgers der Lampen zullen gehouden zijn / dezelve Oly en Kattoen tot de Lampen te gebruiken / die haar door Ordre van de Stadts Geken-kamer zal werden ter handt gestelt / de Lampen met volle mate / volgens de Almanach / welke haar jaarlijks door de Stadts Bouwmeester zal werden ter handt gestelt / met Olye te voorzien / ende alle de lemmetten op een wijze en lengte / conform haar model, uit de lemmet-pijpjes te doen uitsteeken / ten einde al de Lampen egaal op haar maat mogen branden.

II.

Zo nogtans / dat het vullen der Lampen zal komen op te houden met het laaste quartier der maane / welke in het helfte van de maandt April kooft in te vallen / en wederom het vullen beginnen met het laaste quartier der maane / zo in 't laaste van Augusti kooft in te vallen / ten welken einde de Bouwmeester de datums van het laaste quartier zal hebben te marqueren, in het Register of Aslmanach / welke haar jaarlijks van denzelven wordt behandigt.

III.

Het nieuwe lemmet in de Lampen gesteecken zijnde / zullen zy onder 't vullen doorvogtig maaken met Oly / doopende desselfs uitsteekende top in de volle maat / en gietende in 't laast nog een weinig daar over; Ende wanneer het gebrandt heeft / zullen zy telkens het zwart ofte neuze / met een scherpe scheer platagtig daar van boven af snijden / ook alle onzuiverheid / die daar in of an het lemmetpijpe mogts gegroept zijn / schoon afzuiveren.

IV.

Des avondts zullen zy haar District doorgaan / om te zien of de Lampen egaal en na behoren branden / en een gebrek bevindende / 't zelve verhelpen / inzonderheit des anderen daags in 't wedervullen der Lampen / of zo 't mogte bykomen door eenig gebrek an de Oly / of an 't Kattoen / of an de Lampen / of an de Lantarens / of an de Paalen / zo zullen zy zulks de Stadts Bouwmeester anstonts bekent maaken / om in tijds / en zo doenlijk / voor den avondt verbeterd en gerepareert te worden / maar anderzints bykomende / voordien de Lampen te veel voor of agter overhangen / zo zullen zy die zelfs te regte hangen / of dat de lemmetpijpjes te hoog opgedrongen ofte te nauw zijn / zo zullen zy dezelve met haar yzere stift / respective neer en openbuigen / of dat de lemmeten te streng gedraapt zijn / zo zullen zy die los drapen.

V.

Op de eerste en tweede avondt van jeder duistre maan / als wanneer de Lampen altijd met weinig Oly gevult worden / zullen zy alle de Lampen voor over / en alleen in de onderste haak hangen / om de Oly voor om 't lemmet te doen schieten.

VI.

Als 't gebeurt / dat eenige lemmetten ten einde loopen / eer de duistere maane verstreeken is / zo zullen zy maar een derde van een nieuw lemmet daar in steeken / om met het eindigen van de duistere maan gelijk verbrandt te wezen / en zullen in alle zodanige Lampen / die met nieuw lemmet voorzien zijn / een half uir Oly meer gieten / als in de andere.

VII.

Zullen alle maanden viermaal het schoonen der glaazen / reinigen der Lantarens en snuivers / moeten doen / en haar exactelyk reguleren, na de Ordres tot dan gebruikelijk / zo haar jaarlijks door de Stadts Bouwmeester worden behandigt.

VIII.

De logt-gaten in de paalen / zullen zy altijd open houden.

IX.

De Lamp-bezorgers zullen ook gehouden zijn / opzigt te neemen op de anstekers van haar District, om voor te komen / dat mogt komen an te steeken / ... zullen voor en na het aansteeken in haar District moeten zijn / haar gantsche District overzien / verbiedende die geene die te vroeg komen / an te steeken / en helpen die te laat komen; En an de Stadts Bouwmeester of zijn gelastede / anbrengen / al het geene zy qualijk bevinden gedaan te zijn / waar voor zy de breuke à 3. st. by de aansteeker verbeurt / van de Bouwmeester zullen hebben te ontfangen / zullende een Notitie der breuken en breukvalligen / door de Bouwmeester / of desselfs gelastede / an de Stadts Rentemeester werden overhandigt / om het zelve wekelijks van der breukvalligen Tractement af te korten.

X.

De Lamp-bezorgers zullen het vullen van de Lampen / en het opzetten van 't lemmet / zelfs in perzoon moeten doen / zonder jemant anders / of voor het geheel / of voor een gedeelte / daar in te mogen gebruiken; En wanneer het haar door ziekte / of andere onvermijdelijke beletzelen verhindert werdt / zelfs te kunnen waarneemen / zullen zy gehouden zijn / dat anstonts bekent te maaken an de Stadts Bouwmeester / die dan een ander in haare plaats / op haare kosten / zal bestellen.

XI.

Ende zullen de bezorgers der Lampen / in cas van nalatigheijdt / verbeuren / om van haar bedongen loon gekort te worden / als volgt.

XII.

Van jeder reis dat zy bevonden worden het opzetzel niet by haar te hebben 20. st.

XIII.

Van een Lamp die niet behoorlijk gevult zal worden bevonden 12. st.

XIV.

Van een Lamp die het lemmet niet behoorlijk afgesneden / of niet wel na 't model gezet is 3. st.

XV.

Van een Lamp die na het vullen an het lemmetpijpje verstopt wordt bevonden 3. st.

XVI.

Van een Lamp die niet behoorlijk kan branden / doordien agter over hangt / of dat het lemmet-pijpje te hoog is opgedrongen 6. st.

XVII.

Van jeder reis dat zy op den eersten avondt der duistere maan / alle Lampen van haar District, of eenige van dien / in beide de haaken hangen 25. st.

XVIII.

Van elk Lantaren / die na dat de Lampen met Oly gevult zijn / niet behoorlijk schoon gemaakt zal worden bevonden 6. st.

XIX.

Van een snuiver die twee dagen over den gezetten tijdt wordt vuil bevonden 3. st.

XX.

Van een Lamp die in 't vullen verzuimt wordt / met Oly en Kattoen te voorzien 6. st.

XXI.

Van een Lamp die zy door een ander / als een daar toe geordineert perzoon / zullen hebben laten bedienen 6. st.

XXII.

Van jeder maal dat zy verzuimen / voor of na het ontsteeken / in haar District behoorlijk te visiteren 25. st.

XXIII.

Van jeder Lantaren / waar van zy 't verzuim / by de ansteekers gepleegt / niet anbrengen 6. st.

XXIV.

Van 't gebrek en onbequaamheid van Oly / Kattoen / Lantarens / Palen of Armen / waar van zy geen kennisse anstonts mogten hebben gegeven an de Bouwmeester / jeder maal 6. st.

XXV.

By aldien nalatig bevonden worden / dat de lugtgaaten in de Paalen niet open houden 25. st.

XXVI.

Zullen alle voorsz. boeten / waar in de Lampbezorgers / by non observatie dezès komen te vervallen / en voor de Lamp-ansteekers ontdekt en angebragt worden / komen te
Lamp-ansteekers / en voor de Stadts Bouwmeester worden betaalt / en ten dien einde door dezelve een Notitie der Breuken en Breukvalligen / an de Stadts Rentemeester worden ter handt gestelt / om dezelve tijdelijks van haar Tractement af te korten.

XXVII.

Al het gereedschap / dat de Lamp-bezorgers van nooden hebben / zullen zy zelfs moeten bekostigen / uitgenoomen de Oly-kruiken en Oly-maaten / zo groot als klein / die van Stadts weegen gemaakt zullen worden.

De Anstekers van de Lampen.

I.

De ansteekers der Lampen zullen tijdelijks een quartier uir voor de klokslag / ingevolge de Maan-Almanach / by de Plein eerst te zamen komen / en dan te gelijk met malkanderen uitgaan / een jeder na zijn quartier en post.

II.

De ansteekers zullen de Lampen beginnen te ontsteeken met het slaan van de uiren / by de gedrukte Lijste gespecificeert, zo haar jaarlijx door de Stadts Bouwmeester wordt ter handt gestelt.

III.

En zullen het ontsteeken van de Lampen / niet meer als de kleine deur mogen openen / ende wanneer de Lampen angesteeken zijn / dezelve wel moeten sluiten.

IV.

Haare Lampen angesteeken hebbende / zullen zy die wederom nazien / om te verneemen / of ze al te zamen brandende blijven / en of eenige derzelve quamen uit te gaan / zo zullen zy die andermaal gaan ontsteeken / dog zo het mogte bykomen / doordien de Lampen van Oly of Kattoen niet wel voorzien waren / zullen zy het zelve de Stadts Bouwmeester / of zijn gelastede / dien eigen avondt bekent maaken / en van jeder Lamp daar voor genieten zodane 6. st. / als de Lamp-bezorger volgens het 20. Art. zijner Instructie, diesweegen heeft verbeurt /

dewelke haar door de Bouwmeester anstonts zal worden betaalt / dewelke daar van een Notitie an de StadtsRentemeester zal hebben over te geeven / en an des Lamp-bezorgers wekelijks Tractement zal werden gekort.

V.

Het ansteeken van de Lampen zullen zy met alle voorzigtigheidt moeten doen / met zaght anzetten van de Ledder / en voorzigtig anvoeren van de keers / op dat het lemmet niet en wordt verzet / 't welk de Lampen qualijk zou doen branden.

VI.

En zullen gehouden zijn / de Lampen op die dagen en uiren uit te blusschen / conform de Ordre, zo haar jaarlijks door de Stadts Bouwmeester wordt bezorgt.

VII.

De ansteekers zullen gehouden zijn / zelfs in perzoon de Lampen an te steeken / zonder daar toe jemant anders te gebruiken / en by voorvallende ongelegentheid / zullen zy gehouden zijn / de Lampbezorger in zijn District daar van te adverteren, dewelke tot laste van haar / zo lange zy wettelijk belet zullen zijn / jemant anders in de plaats zal stellen / om het werk waar te neemen.

VIII.

En zullen de ansteekers in cas van nalatigheidt / verbeuren / om van haar bedongen loon gekoort te worden / als volgt.

IX.

Van het te laat koomen op de vergader-plaats / de plein / om de Lampen an te steeken 2. st.

X.

Van jeder Lamp die voor het slaan van de Klok / of een half uir daar na wordt angesteeken 3. st.

XI.

Van een deur die na het ansteeken van de Lampen werdt open gevonden 3. st.

XII.

Van een Lampe die niet gebrandt zal hebben / 't zy dat ze na het ansteeken weder uitgegaan is / of anderzints / zo wanneer zy van dezelve geen advertentie zullen gedaan hebben 6. st.

XIII.

Van een Lampe die zy door een ander zullen hebben laten ansteeken 1. st.

XIV.

Van een Lamp die op die dagen / als dezelve geblust moeten worden / een uir over den tijdt worde brandende bevonden 3. st.

XV.

Alle voorsz. breuken / waar in de Lamp-ansteekers by non observantie dezes komen te vervallen / en door de Lamp-bezorgers ontdekt en angebragt worden / zullen komen ten profijte van de Lampbezorgers / en door de Stadts Bouwmeester werden betaalt / en ten dien einde door dezelve een Notitie der breuken en breukvalligen / an de Stadts Rentemeester worden ter handt gestelt / om dezelve wekelijks van haar Tractement af te korten.

XVI.

De ansteekers zullen tot het werk moeten gebruiken haar eigen keerssen / slonzen en ledders / zonder dat zy diesweegen jets zullen praetendeeren.

Aldus gecorrigeert, geamplieert ende gearresteert, in Curia Groningae den 26 Novemb. 1731.

L. Bothenius, ^{vt.}

Ter Ordonnantie der H. Heeren voorsz.

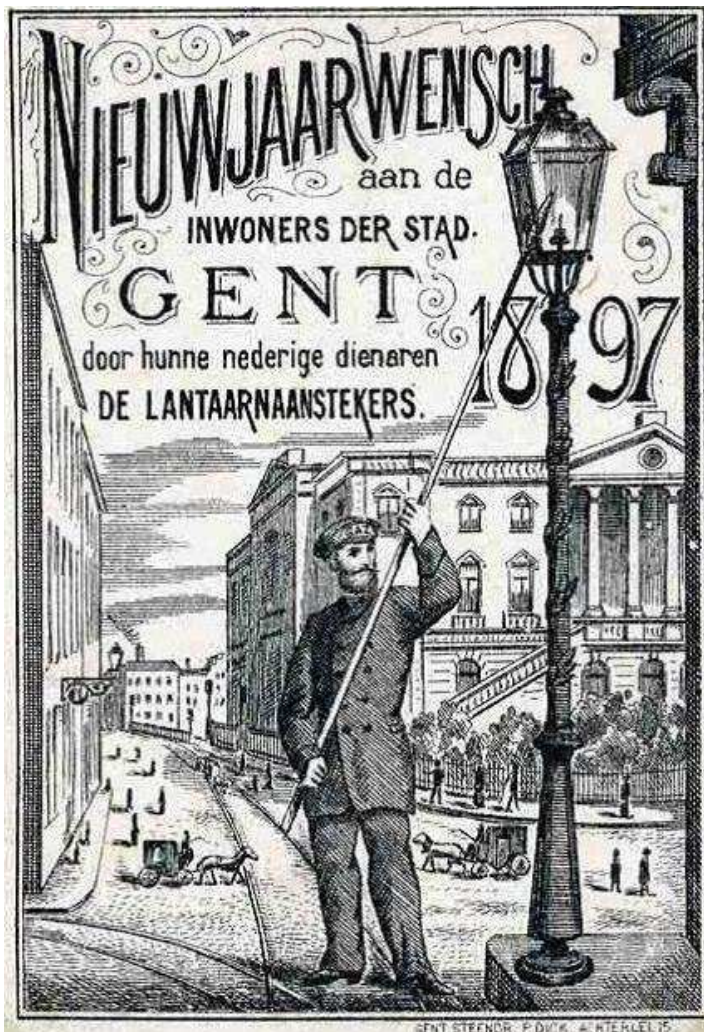
H. M. Appius, Secret.

Bronnen:

- <https://wetenschap.infonu.nl/techniek/52325-geschiedenis-van-de-straatlantaarn.html>
- <http://kunst-en-cultuur.infonu.nl/geschiedenis/52252-straatverlichting-door-de-eeuwen-heen.html>
- <http://amsterdamsverleden.nl/verlichting/>
- <https://varena.infoteur.nl/specials/licht-geschiedenis.html>
- Ruud van Nooijen, Boxtel *Van houtvuur tot (o)ledverlichting*, versie: 5, augustus 2013.
- Marius van Melle *Van vetkaars tot hogedruklamp, Vijf eeuwen straatverlichting*. Ons Amsterdam, nummer 10, oktober 2005.

Woordenlijst:

- Lemmet - kaarsenpit, lampenpit, pit van een kaars, lont. Lemmet, des lemmets, of van het lemmet; meerv. lemmetten. Gedraaid garen of katoen in eene kaars, fakkel, lamp enz. Bron: P. Weiland 'Nederduitsch Letterkundig Woordenboek'. 1843.
- Slonzen - het verkleinw. slonsje wordt voor een dievenlantarentje gebruikt.
- Snuiver - schoorsteentje, die boven op de door Jan van der Heyden vervaardigde lamp was aangebracht. "Een snuiver in den schoorsteen, is eene, daarin bevestigde pijp, welke den rook, als het ware, opsnuift". Bron: P. Weiland 'Nederduitsch Letterkundig Woordenboek'. 1844.



De lantaarnvulders en -aanstekers van een stad hadden de gewoonte met een kermis en met nieuwjaar de burgers van 'hun' wijk met een prentje en een gedicht de beste wensen over te brengen.

Ook nadat de olielampen waren vervangen door gaslampen, bleef deze gewoonte bestaan.

Links een prent van de 'nederige dienaren de lantaarnaanstekers' van de Belgische stad Gent.

De hierna volgende drie prenten zijn van de lantaarnvulders en -aanstekers van de stad Amsterdam.



NIEUW-JAARS-WENSCH, opgedraagen aan alle Heeren, Kooplieden, Burgers en Inwoonders der Stad AMSTERDAM; op den Eersten Dag des Jaars 1794.
Door de Vulder en Aanstekers der Lantaarnen.

Letter F. In de WYK van Nummer 7.

Het oude Jaar herdween / doch Inat gevolgen agter /
Die 't Vaderland een Lot hoogspeelen / niet veel zachter /
Dan 't geen zyn duinking / vnaeg in 't afgeloopen Jaar /
Met de Oorlogsvlaag begon / by 't eerste treffen zwaar.
Men zweef den Spaand wel uit alle Streken en Sireken
Dan 't gantsche Nederland; Op eigen Grond geweehen /
Behocht men hem / en wou voorzeker op hem beel;
Dan hierdoor kwam geen einde aan 't bloedig Krigskraakel!
Ach! moogt het Dredelicht de Dofsen weder beschanen /
En 't Oorlogsvuwer doten bedaaren en verbannen;
So stond ons Vaderland / ontheden van die straf /
En Heil te wachten / dat het nieuwe vpoelkracht gaf.
Op kunnen echter ons niet geen hoopzigtich streelen /
Of tyd bepaalen / om 't ons mede te zien deelen.
't Is God alleen / die 't Lot des Oorlogs naar zyn wyl
En moogt bestiert; en wie treedt met hem in gechil?
Op strafte de Dofsen / in zyn gramichap / om hun zonden /
En zyn Kreechvaardichheid is tot de waak herbonden
Dan zyn gefchonden eer / die hem onthouden wort
Dooz afkeer van zyn Wil / die 't hart tot wrebel yort /
En alle misdaden hwecht / naar heur van losse zinnen /
Die meer hun lustgenot / dan God en Drugd beinlunen;

Daar Onghozdzienstichheid / 't Volk van Nederland!
Haar Standerd / dooz de Weelde / in 't midden van ons plant.
Men vnaege ons hart / of met Gods toongloed heeft ontflooten
Het Krigsbuur / in dit Land volblannend uitgezooten.
Onze overtuiging / ons Geweeten kent dit toe.
Dat men zich niet verichoon' / maar alle in 's Hoogsten rod!
Bekennen we onze schuld / boetbaardig / Landgenooten!
By deering van gezag / de kleenen met de grooten;
Dus weeten wy / mischieten / nog veel gebaaten af /
Dooz Gods ontfeming / ede zyn hand ons zwaarer steaff.
„ Heil / Hoogste Wozsheid! in deez' duistere Endgezichten
„ Den Geest der Daberen des Naderlands verlichten;
„ Verlypzi uw straaalen ooch op de Ampten en 't Weulind
„ Waar 's Erftadhouders Quis zich mede verwaardigd hindt;
„ Woon by den Magiftraat en Raad en Kreechdank tebens
„ Dan 't magtig Amsterdam / de groote Zion des Lebens
„ Dan Hollands Stedenkring / wens onbezootbize fchaat
„ Seriang het Dredelicht worde in uw glans gewaact.”
„ Dit is de Webe-Wensich van ons / die / volgens pligten /
„ Des abonds als 'n nacht / en straat en gracht verlichten /
„ Dooz alle Wofpen heen der Kropkud aan het H /
„ Die 't ceutig wel moog' gaan met haare Burgery!

Z A N G. WYZE; 't Kernacht schoonder dan de dagen.

1.
Het oude Jaar is wechgeweeken,
En de Eerste Dag kwam door te breeken
Van 't Nieuwe, voor een ieders oog,
Maar ach! bewolkt met Oorlogsdampen,
Daar Volk by Volk zucht om de rampen
Des Kriys, die door Europa vloog.

2.
Ons dierbaar Vaderland, door 't woelen
Van deezee Plaag, moet ze ook gevoelen.
God kent 'er 't einde van alleen.
Men zag, hoe fel ze ons kwam te drukken,
Haar wreedsste woede ons wel ontrukken;
Maar zyn we al van haar vry? 't neen!

3.
Dat ze echter perlang wyk' voor Vrede
Zy bilyk ieders wensich en bedé;
En dit zyn onze Wensichen mede,
Aan alle Stad- en Landgenooten,
Aan kleenen even als aan grooten:
Want alle Heil beslaat in Vredé.

U Ed. Dienaars, de Vulder en Aanstekers der Lantaarnen,

Gedrukt by de Erve de Wed. J. van EGMONT: op de Reguliers Broefstraat, te Amsterdam. Met Consent.



ZEGEN EN GEZONDHEIDS WENSCH,

Op dezen Tegenwoordigen Tyd.

Door de VULDER en AANSTEKER der LAMPTAARNEN.

BUITEN WYK

Opgedragen aan alle Heeren Hooplieden / Burgers en Inwoonders der Stad AMSTERDAM / door het J. W. H. / 1832.

Wanneer wy, in den hoogsten nood,
Van raad en bystand zyn ontbloot,
En 't hart door zorg en tegenheên,
Gefolterd is en afgestreên.

Dan slaan wy, in ons deerlyk lot,
Het oog alleen op U, o God!
Dan smeeken w' U om hulp en raad,
O aller Menschen Toeverlaat!

Dan voelen w' ons met smart vervuld,
Belyden nedrig onze schuld,
En smeeken U vergiffenis,
Van 't geen door ons misdreven is.

Want Gy hebt op boetvaardigheid,
Ons uw genade toegeleid,

En Jezus zelf, uw groote Zoon,
Strekt ons ten voorpraak voor uw' troon.

Thans zyn w' in zulk een nood, o Heer,
Diens knielen wy in ootmoed neér,
Ach! weiger niet ons by te staan,
Toon ons uw hulp, eer wy vergaan.

Vergeef ons 't wanbedryf, o God!
Verzacht, of keer ons deerlyk lot,
Vernieuw ons hart en ons gemoed,
En geeft ons heil, na tegenspoed,

Zoo blyven wy, door U bevryd,
Altoos aan uwen dienst gewyd,
Zoo geven wy uw grootheid lof,
Hier, en hierna in 't hemelhof.

UEd. Dienaar, de Vulder en Aansteker der Lamptaarnen.

te Amsterdam / by J. W. H. en Zoon / Boekdrukkers / op de Waichergragt.



NIEUWJAARS-WENSCH.

Opgedragen aan alle Heeren Kooplieden, Burgers en Inwoonders der Stad Amsterdam,
by den aanvang van het JAAR 1839.

Door de VULDER en AANSTEKER DER LAMPTAARNEN.

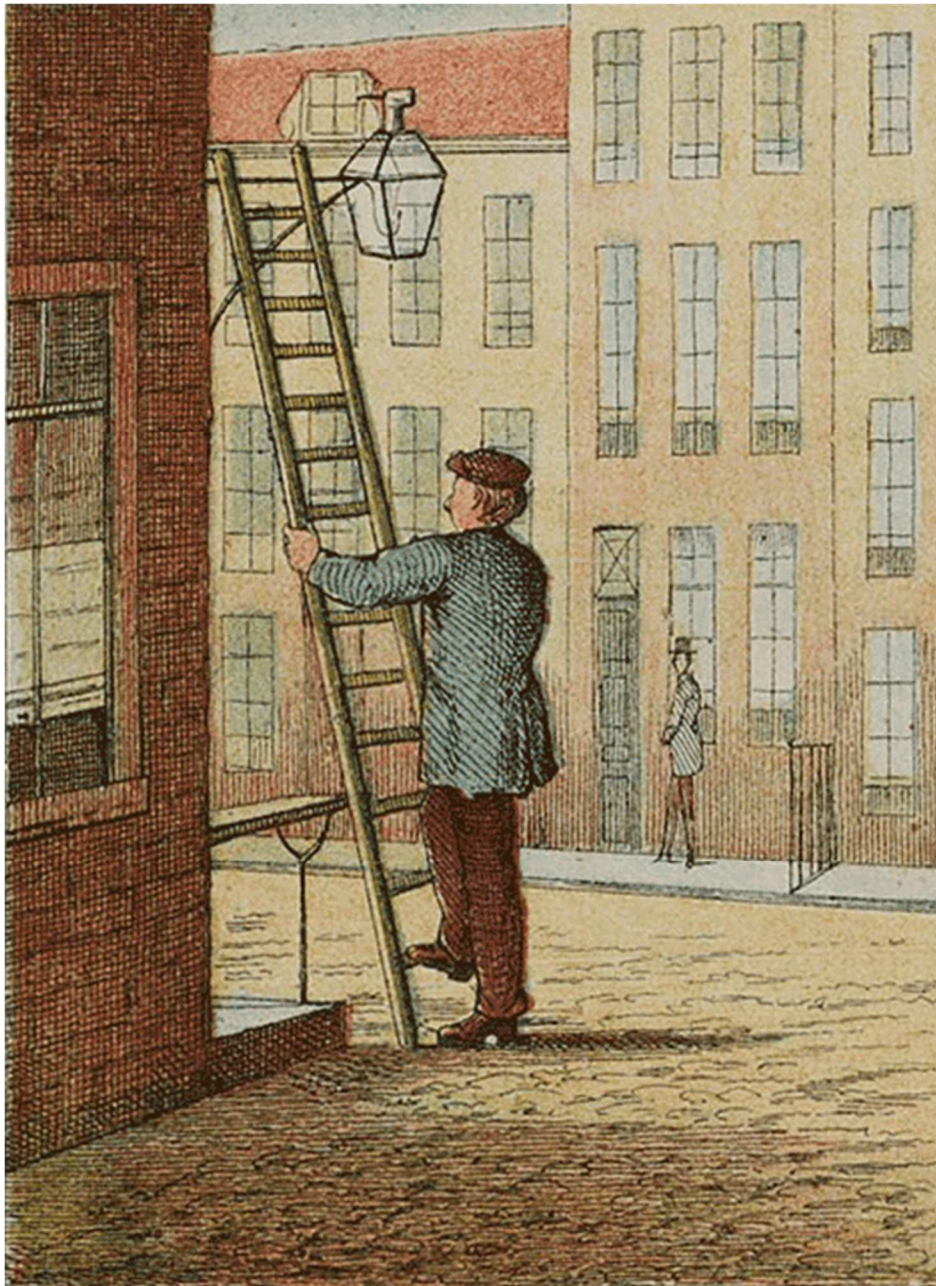
Nommer 70

Met 't vrolyk licht zien wy herryzen,
Een ander Jaarkring, dank zy 't licht,
Voor zoo veel dierbre gunstbewyzen,
Tot 't welbeoeffenen onzer plicht,
Dat licht blyft duurzaam ons bestralen,
By 't tydvak door ons ingetreên,
Op dat wy nooit in 't duister dwalen,
Langs 't pad der zonden en zinnelykheên,
Dat licht schenkt ons weer nieuwe zegen,
By nieuwe yver, lust en vlyt,
Zoo werd ook onzen wensch verkregen,
By 't licht der duistre avondtyd,
Dat sieraad onzer ruime straten,
Die gids langs grachten, markt en plyn,

Waar op men vry zich durft verlaten,
Moet altoos onzen luister zyn,
Wanneer wy 't vrolyk licht ontfleken,
Naar dat de zon ter westkimm' daald,
Is onzen yver steeds gebleken,
Zoo zien wy dubb'len roem behaald,
Dat stromen zelfs van zegeningen,
Een ieder toevloei in zyn stand,
Dat ruime welvaart ons omringen,
Tot nut en zegen voor ons land,
Dat Handelsar, Arbeidsliefde herleven,
Elk Jaar dat ons den Hemel schenkt,
Zoo dat het eindpaal noch mag geven,
Dat men 't begin met vreugd herdenkt.

Ued. Dienaar, de Vulder en Aansteker der Lamptaarnen.

Te Amsterdam, by J. Wenzel en Zoon, Boekdruckers, op de Anjeliersgracht.



Als het zonlicht is gegaan
Steken we de lampen aan
Men kan daardoor bovendien
Zelfs nog in het donker zien.

